

Νέα «καμπάνια» για τη χωματερή στη Ζάκυνθο

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επέβαλε χθες στην Ελλάδα ποινή ύψους 5,5 εκατ. ευρώ – Το χρονικό των καταδικών

Υπό: ΠΑΡΓΟΥ ΛΙΑΛΟΥ

Την καταβολή 5,5 εκατ. ευρώ ως πρόστιμο για την αδιανόμιη καύση του ΧΥΤΑ στον Σκοπύ της Ζακύνθου επέβαλε χθες στην Ελλάδα το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Το πρόστιμο αυτό έρχεται να προστεθεί στα περίπου 80 εκατ. ευρώ που έχει καταβάλει σε ευρωπαϊκά κράτη για παράνομες χωματερές και στα 92 εκατ. ευρώ για πλημμελή διαχείριση των λυμάτων. Είναι χαρακτηριστικό ότι 11 χρόνια μετά την ευρωπαϊκή εξακολούθηση να βρουν τον τρόπο να λειτουργούν οι παράνομες χωματερές –στη Σαντορίνη, στην Υδρα και στην Κέλυμνο–, ενώ ακόμη 14 έχουν κλείσει και πρέπει να αποκατασταθούν.

Οπως ανακοίνωσε χθες το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, η Ελλάδα καταδικάστηκε σε κατ' αποκοπήν πρόστιμο 5,5 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προσυμφωνείται κατά 12.500 ευρώ για κάθε ημέρα μέχρι την αποκατάσταση του ΧΥΤΑ Ζακύνθου. Η Ελλάδα καταδικάστηκε για πρώτη φορά το 2014 καθώς «αδιαφορούσε στην Ζάκυνθο σε λειτουργία έναν δυο-λειτουργικό και κορεσμένο ΧΥΤΑ» και επιπλέον είχε ανανεώσει την άδεια λειτουργίας του, κατά παράβαση της οδηγίας για τους φυσικούς σκουπιδιούς (ο ΧΥΤΑ βρίσκεται μέσα στο εθνικό πάρκο Ζακύνθου).

Με εκκίνηση το 1996

Η ιστορία του ΧΥΤΑ στον Σκοπύ της Ζακύνθου είναι χαρακτηριστική του τραπεζικού τρόπου με τον οποίο η τοπική αυτοδιοίκηση διαχρονικά διαχειρίστηκε τα απορρίμματα σε όλη τη νησιά του Ιονίου. Ο ΧΥΤΑ κατασκευάστηκε το 1996 – το πρώτο κύτταρο είχε έκταση μόλις 8.240 τετραγωνικά μέτρα και ένευε από τέσσερις νόμιμες και αρκετές παράνομες επεκτάσεις έφθασε στις 92.000 τ.μ. Βάσει υπολογισμών, έως τον Δεκεμβρίου του 2017, που ο ΧΥΤΑ έκλεισε οριστικά, είχε δεχθεί περίπου 528.600 τόνους σκουπιδιών.

Μετά την ευρωπαϊκή του 2014, οι Αρχές διέταξαν τη διακοπή λειτουργίας του ΧΥΤΑ, ο οποίος όμως εξακολούθησε να λειτουργεί έως το 2017 (σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, τουλάχιστον έως το 2020), ελλείψει εναλλακτικής. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ΧΥΤΑ κατεστράφη πολλές φορές –σε μία από αυτές, το 2013, καταπλάκωσε και κατέστρεψε τις εγκαταστάσεις διαχείρισης των στραγγιγμένων (όπως είχε κάποτε συμβεί με το ΕΜΑΚ στα Άνω Λιόσια).

Προσπάθειες παραπλάνωσης

Παράλληλα, διάδοχες ελληνικές κυβερνήσεις επιχειρούσαν να παραπλανήσουν τις κοινωνικές αρχές σχετικά με τη μελλοντική πρόοδό που είχε επιτευχθεί.

«Βουνό» τα πρόστιμα λόγω κακοδιαχείρισης

73,84 εκατ. ευρώ πρόστιμο για 293 παράνομες χωματερές (3/12/14-2/6/2025).	12.500 ευρώ ανά ημέρα καλείται να καταβάλει η Ελλάδα μέχρι την πλήρη αποκατάσταση του ΧΥΤΑ Ζακύνθου, ετήσιων του πρόστιμου των 5,5 εκατ. ευρώ ως αποτέλεσμα της νέας καταδίκης.	5,4 εκατ. ευρώ πρόστιμο για κατέβαλε η Ελλάδα για την παράνομη χωματερή στην Σαντορίνη, στην Κάλυμνο και στην Υδρα. Ηταν η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα στην απορία το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στη βόρεια χρηματικό πρόστιμο το 2000.	74,71 εκατ. ευρώ πρόστιμο για την πλημμελή διαχείριση του βιολογικού καθαρισμού στο Άρδη (15/10/16-5/4/25).	17,35 εκατ. ευρώ πρόστιμο για την πλημμελή λειτουργία του βιολογικού καθαρισμού στο Άρδη (22/2/18-19/2/25).
--	---	---	--	--

Ο ΧΥΤΑ Ζακύνθου
(φωτογραφία αρχείου).

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το 2014 η πρώτη καταδίκη για τον ΧΥΤΑ επειδή ήταν «δυσλειτουργικός και κορεσμένος» – Είχε ανανεωθεί η άδεια λειτουργίας κατά παράβαση της οδηγίας για τους φυσικούς σκουπιδιούς.

Όπως αναφέρεται στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, μετά την ευρωπαϊκή και Ευρωπαϊκή Ένωση ζήτησε να πληροφορηθεί πότε θα κλείσει και θα εγκατασταθεί ο ΧΥΤΑ.

Το 2014 η Ελληνική Δημοκρατία υποστήριξε ότι ο ΧΥΤΑ θα κλείσει στο τέλος του 2015, το 2016 κοινοποίησε νέο χρονοδιάγραμμα για την άνοιξη του 2017.

Το 2017 η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο ΧΥΤΑ λειτουργούσε και έστειλε προειδοποιητική επιστολή. Τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς ο ΧΥΤΑ έκλεισε και το 2018 η Ελληνική Δημοκρατία υποστήριξε ότι ήδη βρισκόταν σε εξέλιξη εργασίες αποκατάστασής του, που θα ολοκληρωνόνταν το πρώτο τρίμηνο του 2019. Το 2019 η ολοκλήρωση των εργασιών μετέτρεψε για το καλοκαίρι του 2020 και μετά τον Μάρτιο του 2021. Το 2022 η Ελληνική Δημοκρατία υποστήριξε ότι η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων είχε υποβληθεί για έγκριση και μέσα σε έξι μήνες αναμενόταν η έγκρισή της, ενώ το 2023 υποστήριξε ότι εκκρεμούσε ακόμη η έγκρισή της μελέτης.

Τελικά, η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την αποκατάσταση της χωματερής δόθηκε για δημοσία διαβούλευση...

τον Φεβρουάριο του 2025 (βλ. «Κ», 11.2.2025) Προβλέπει την κατασκευή ενός τεραστίου τοπικού απορριμματοδότη, ύψους 6 μέτρων και πλάτους 3,5 μέτρων, προκειμένου να σταπριχθεί και να «εισπληρωθεί» κάπως αυτό το τεράστιο βουνό από σκουπίδια. Το κόστος των εργασιών εκτιμάται σε 5,2 εκατ. ευρώ.

«Μετανάστευση»

Να σημειωθεί ότι μετά το κλείσιμο του ΧΥΤΑ η Ζάκυνθος δεματοποιούσε για χρόνια τα σκουπίδια της, μετά χρησιμοποίησε νέο ΧΥΤΑ στη θέση Αϊβάς, μέχρι που κι αυτός κορεστίκε, και κατόπιν μετέφερε τα απορρίμματα της στην Ηλεία. Τώρα τα θάβει και πάλι στον ΧΥΤΑ του Αϊβάς, που επεκτάθηκε στο πλαίσιο εργαλειώσεως για την κατασκευή μονάδας επεξεργασίας απορριμμάτων (θα είναι έτοιμη

Αυτή τη στιγμή βρίσκεται να λειτουργεί τρεις παράνομες χωματερές στη χώρα –στη Σαντορίνη, στην Υδρα και στην Κάλυμνο–, ενώ ακόμη 14 έχουν κλείσει και πρέπει να αποκατασταθούν.

το 2027). Η «Κ» ζήτησε από τον δήμαρχο Ζακύνθου Γιώργο Στasinόπουλο τη θέση του για τις εξελίξεις, ωστόσο δεν υπήρξε καμία απάντηση.

Η καταδίκη της Ελλάδας για την ασυρή κατάσταση του ΧΥΤΑ Ζακύνθου έρχεται να προστεθεί στις καταδίκες που έχουν προληφθεί τόσο για παράνομες χωματερές όσο και για την αποξέ-

λιση. Η Ελλάδα είχε την τιμή να είναι η πρώτη χώρα που (το 2000) καταδικάστηκε σε χρηματικό πρόστιμο από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τη χωματερή στον Κοινοπολιτικό Χανίων, καταβάλλοντας 5,4 εκατ. ευρώ. Κατόντιν το 2014 καταδικάστηκε για 293 παράνομες χωματερές, έχοντας καταβάλει μέχρι στιγμής 73,84 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, έχει καταβάλει (έως τώρα) 17,35 εκατ. για την πλημμελή καύση του θορύου Πεδίου από βιολογικό καθαρισμό και 74,7 εκατ. ευρώ για την απορία αποκατάστασης σε 24 οικισμούς, μεταξύ των οποίων και σε πόλεις της Ανατολικής Αττικής.

Τι ισχύει σήμερα

Ειδικά για τις χωματερές, η κατάσταση είναι η εξής:

– Τρεις παράνομες χωματερές εξακολουθούν να βρίσκονται σε λειτουργία. Στη Σαντορίνη, στην Υδρα και στην Κάλυμνο. Στη Σαντορίνη βρίσκεται σε εξέλιξη διαγωνισμός για την κατασκευή ΧΥΤΥ και μονάδας επεξεργασίας (ΜΕΑ) μέσω σύμβασης με ιδιώτη (ΣΑΠ), ο οποίος περιλαμβάνει και την αποκατάσταση της σημερινής χωματερής. Όμως ο διαγωνισμός έχει «παγωσει». Σύμφωνα με πληροφορίες, μέσα στο επόμενο διάστημα θα εγκριθεί από το υπουργικό συμβούλιο η απαλλοτρίωση των αιμαρύνων χώρων, ώστε να ξεκινήσει εκ νέου ο διαγωνισμός. Στην Υδρα έχει ανασταθεί η κατασκευή ΜΕΑ με ΧΥΤΥ, οι εργασίες όμως δεν έχουν ξεκινήσει. Στην Κάλυμνο το έργο έχει αναλάβει να προχωρήσει με ΣΑΠ ο σύλλογος προέσβας για τη σπαρτημένη στη Νότιο Αιγία (ΦΟΣΔΑ). Έχει επίσης συμφωνηθεί ο μεταφορά των απορριμμάτων στην Κω, και όταν αυτή ξεκινήσει, θα πάψει η λειτουργία του ΧΥΤΑ.

– Σε εξέλιξη βρίσκονται οι εργασίες αποκατάστασης χωματερής στον Δήμο Σίδωνας. Στην Τρίπολη και στην Ανατολική Μάνη ο διαγωνισμός βρίσκεται στο στάδιο της υποβολής προσφορών. Στην Ικαρία ολοκληρώθηκε η μελέτη αποκατάστασης της μιας από τις τρεις χωματερές του νησιού (στις άλλες δύο είναι σε εξέλιξη) και θα δημοπρατηθεί το έργο. Στους Παξούς, που στέλλουν ακουσίδια στη Γιάννινα, πρέπει να απομακρυνθούν 2.000 τόνοι απορριμμάτων πριν δημοπρατηθεί το έργο. Σε Μήλο και Λέρο κατασκευάζει ΧΥΤΑ που θα είναι έτοιμος στο τέλος του έτους και στα μέσα του 2026 αντίστοιχα. Σε Σίφνο, Τήνο και Πάτμο ολοκληρώθηκαν οι μελέτες και το έργο θα δημοπρατηθεί από τον ΦΟΣΔΑ. Στη Μύκονο η μελέτη θα παραδοθεί αρχές Νοεμβρίου, ώστε να δημοπρατηθεί η αποκατάστασή. Τέλος, στο Μαρκόπουλο Μεσογείας η υπόθεση έχει «κολλήσει» στο δικαστικό και το έργο αναμένεται να δημοπρατηθεί μέσα στο 2026.